

Duurzaam jaarverslag

Locatie Amersfoort

2023

Datum vastgesteld: mei 2024
Auteur: Marije Oudshoorn - Duurzaamheidscoördinator
Status: Definitief

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Managementsamenvatting.....	3
Milieuregistratie en evaluatie	3
Gevaarlijke stoffen	3
Duurzame ambities	3
1. Inleiding.....	4
1.1. Duurzame ambitie.....	4
1.2. Bedrijfsgegevens	4
2. Duurzaamheidsbeleid	6
2.1. Duurzaamheidsambitie per thema	6
3. Milieuregistratie en evaluatie milieubelasting	8
3.1. Energie en water	8
3.1.1. Elektriciteit	8
3.1.2. Gas.....	8
3.1.3. Water	8
3.2. Afval	9
3.3. Vervoer.....	10
3.4. CO ₂ -uitstoot	10
3.5. Milieuklachten	11
4. Gevaarlijke stoffen	12
4.1. Algemeen	12
4.2. Activiteiten in relatie tot ADR	12
4.3. Procedures en beveiligingsplan	13
4.4. Scholing en Training.....	13
4.5. Incidenten	13
5. Uitgevoerde acties en vervolg duurzaamheidsprogramma.....	14
5.1. Uitgevoerde acties 2023	14
5.1.1. Acties duurzaamheidscoördinator.....	14
5.1.2. Green Teams binnen Meander	14
5.2. 2024 en verder	15
5.3. PDCA-cyclus.....	16
Bijlage I: Afvalcijfers	17
Bijlage II: Energiecijfers	18
Overzicht elektriciteit.....	18
Overzicht gas.....	18

Overzicht water.....	19
Overzicht energie.....	19
Bijlage III: CO ₂ -voetafdruk.....	20
CO ₂ -voetafdruk Meander 2023.....	20
Bijlage IV: WKO	21
Bijlage V: Overzicht gerealiseerde duurzame projecten 2023.....	22
Acties duurzaamheidscoördinator.....	22
Acties Green Teams 2022 & 2023 ingedeeld naar duurzaamheidsthema:	22
Duurzame energie & bouw	22
Circulaire bedrijfsvoering.....	22
Medicatie & milieu.....	23

Managementsamenvatting

Meander voert een milieubeleid waarin duurzaamheid en het voldoen aan milieuwet- en regelgeving voorop staat. In 2023 is er een duurzaam beleidskader opgesteld waarin aan de hand van zes thema's ambities en doelen zijn geformuleerd. Ook is het netwerk van Green Teams binnen het ziekenhuis gegroeid en heeft Meander de certificering Brons behaald van de Milieuthermometer Zorg.

Milieuregistratie en evaluatie

Doordat onze locatie aan de Maatweg is uitgebreid en het gebruik van het gebouw is geïntensiveerd hebben we meer elektriciteit gebruikt dan vorig jaar. Tegelijkertijd is ons gasverbruik gedaald. Daarnaast is ons waterverbruik gestegen wat voornamelijk is veroorzaakt door een uitbreiding van maatregelen t.b.v. legionellapreventie. Tot slot is de hoeveelheid afval nagenoeg gelijk gebleven, omdat maatregelen om de hoeveelheid afval terug te dringen nog niet zijn genomen in 2023.

Gevaarlijke stoffen

Onze Veiligheidsadviseur Gevaarlijke Stoffen, QVOX, heeft middels de jaarlijkse audit bepaald dat Meander in basis de zaken goed op orde heeft. Opslag van gevaarlijke stoffen ziet er goed uit, medewerkers zijn goed op de hoogte van risico's en handelen hiernaar.

Duurzame ambities

Dit is het eerste duurzame jaarverslag van Meander. Het thema bevindt zich nog in de beginfase. Naar mate het onderwerp zich verder ontwikkelt zal ook de opzet en invulling van dit verslag veranderen. We zijn goed op weg om onze duurzame ambities voor 2023-2025 te behalen. De korte termijn duurzame doelen zijn terug te vinden op pagina 14 en de ambities voor 2030 en 2050 op pagina 6 en 7.

Duurzaam thema	Status doelen 2023-2025
Duurzame energie en bouw	In 2023 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden om een deel van de gasgestookte ketels te vervangen voor elektrische warmtepompen en zonnepanelen te plaatsen. De verwachting is dat deze projecten in 2024 zullen worden uitgevoerd en dat Meander dit doel in 2024 gaat behalen.
Circulaire bedrijfsvoering	In 2023 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden om te starten met het scheiden van plastic en GFT en het terugdringen van de hoeveelheid specifiek ziekenhuisafval. Op het gebied van afvalscheiding en recycling zal Meander de gestelde doelen naar verwachting in 2024 gaan behalen. Verder wordt in 2024 een start gemaakt met het stellen van eisen aan leveranciers om ongewenst afval te voorkomen en wordt de transitie ingezet van wegwerp naar herbruikbare artikelen.
Medicatie en milieu	Sinds 2023 wordt bepaalde medicatie niet meer op naam versterkt om verspilling tegen te gaan. Het toepassen van Contrafluran is onderzocht, maar bleek – vanwege wetgeving – nu niet interessant om in te voeren. De subsidie van VWS voor het verstrekken van plaszakken is niet structureel, daarom is ervoor gekozen dit nu niet uit te voeren. Tot slot worden verkennende gesprekken met het Waterschap in 2024 verder gevoerd.
Duurzame mobiliteit	In 2024 wordt ingezet op het formuleren en implementeren van een duurzaam mobiliteitsbeleid wat duurzaam vervoer onder medewerkers moet stimuleren. Het vernieuwen van de fietsenstalling hoort hierbij, maar moet nog worden gepland.
Duurzame voeding	In 2023 is een start gemaakt met het reduceren van het aantal wegwerpverpakkingen in de horeca. Verder wordt er in 2024 een start gemaakt met het verlagen van de CO ₂ -voetafdruk van de voedselproducten, het verduurzamen van het aanbod en het tegengaan van voedselverspilling.

1. Inleiding

Meander Medisch Centrum (hierna Meander) is een topklinisch opleidingsziekenhuis met de ambitie om elke dag de beste zorg te leveren door middel van een compleet pakket hoogwaardige ziekenhuiszorg. Iedere patiënt kan rekenen op klantvriendelijke, deskundige en betrouwbare zorg.

Meander heeft, net als andere ziekenhuizen in Nederland, een grote belasting op het milieu en de leefomgeving. Bij het vervullen van onze kerntaak - het bijdragen aan de gezondheid van onze patiënten - gebruiken we veel energie en grondstoffen.

Om verduurzaming in de zorg te stimuleren zijn er zowel landelijk als regionaal Green Deals gesloten. In 2019 heeft Meander de Green Deal Zorg 2.0 ondertekend en Meander committeert zich sinds 2022 ook aan de Green Deal zorg 3.0. Daarnaast neemt Meander deel aan het samenwerkingsverband 'Duurzame Zorg Provincie Utrecht' waarin 26 zorginstellingen in de provincie Utrecht samen optrekken om de zorg te verduurzamen.

Om een duurzaam Meander tot een succes te maken is het van belang een bredere bekendheid en eigenaarschap te creëren. Duurzaamheid moet worden omarmd als onderdeel van de strategie. Het dient naast thema's als kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg een vanzelfsprekend onderwerp te worden binnen de cultuur en bedrijfsvoering van Meander. Dit betekent dat duurzaamheid integraal onderdeel is van de besluitvorming.

In 2023 is er een duurzaamheidsbeleid opgesteld waarin ambities en doelen zijn geformuleerd. Daarnaast heeft Meander de certificering Brons behaald van de Milieuthermometer Zorg Brons. Dit zijn de eerste stappen om duurzaamheid tot een integraal onderdeel te maken van de bedrijfsvoering.

In hoofdstuk 1 wordt het kader geschetst via ambitie en het bedrijfskader. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 de duurzaamheidsthema's geformuleerd, inclusief doelstellingen. Hoofdstuk 3 beschrijft de milieucijfers en in hoofdstuk 4 wordt het beleid en bevindingen omtrent gevaarlijke stoffen uiteengezet. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 de uitgevoerde duurzame acties en het vervolg van het duurzaamheidsprogramma beschreven.

1.1. Duurzame ambitie

Meander zet in op het verduurzamen van haar bedrijfsvoering om zo de negatieve impact op onze leefomgeving en onze gezondheid te reduceren. Dit doen we in het kader van onderstaande duurzaamheidsambitie:

De gezondheid van onze planeet is essentieel voor de gezondheid van de mens. Als onderdeel van de cultuur van Meander wegen we duurzaamheid mee in alle beslissingen die we nemen. **Daardoor staat Meander voor een mensgerichte, duurzame en toekomstbestendige zorg die niet belastend is voor het milieu en een positieve bijdrage levert aan de maatschappij.**

1.2. Bedrijfsgegevens

Meander Medisch Centrum is het ziekenhuis voor de inwoners van de regio Amersfoort en (voor specifieke behandelingen) voor mensen buiten de regio. Meander werkt nauw samen met anderen die voor onze doelgroep belangrijk zijn: mantelzorgers, zorgverleners in de eerste lijn, andere (academische en topklinische) ziekenhuizen, verzekeraars, patiëntenorganisaties en overheden. In dit netwerk van partners vervult Meander een specifieke, onmisbare functie. Deze opdracht is weergegeven in onze missie: 'Meander Medisch Centrum, úw partner in gezondheid.'

Meander heeft 7 locaties in de regio Amersfoort. De hoofdlocatie is in Amersfoort waar alle zorg inclusief spoedeisende hulp wordt geleverd. Daarnaast zijn er buitenpoli's in Baarn, Barneveld, Bunschoten, Leusden en Nijkerk waar in sommige gevallen ook röntgenfoto's en echo's kunnen worden gemaakt. Ook beschikt Meander over diverse prikpunten. Tot slot is er nog een dialysecentrum in Harderwijk. Alleen de panden in Amersfoort en Baarn zijn in eigendom van Meander.

Het merendeel van de zorg, en daarmee de milieubelasting, van Meander vindt plaats op de hoofdlocatie in Amersfoort. Daarnaast wordt locatie Baarn in de nabije toekomst afgestoten en overgedragen aan een nieuwe eigenaar, waarna Meander als huurder op deze locatie aanwezig zal blijven. Daarom spitst dit duurzame jaarverslag zich toe tot de milieu impact van de hoofdlocatie in Amersfoort.

Onderdeel	Bedrijfsgegevens locatie Amersfoort 2023	
Medewerkers	2.315	fte
Productieomvang	631.703	gewogen patiënteenheden
Omzet	€ 416.942.000	
Vloeroppervlak gebouw	117.579	m ²
Gebouwinhoud	256.000	m ³

Tabel 1: Bedrijfsgegevens Meander Medisch Centrum – locatie Amersfoort

Kengetallen		2022	2023
Kliniek	Aantal bedden	425	417
	Aantal opnamen	21.60	22.096
	Gemiddelde verpleegduur	5,27	5,26
Polikliniek	Aantal eerste polikliniekbezoeken	150.509	152.208
	Aantal herhaalconsulten (incl. consulten op afstand)	282.149	270.720
Dagbehandeling	Aantal bedden dagbehandeling (Amersfoort & Baarn, excl. Dialyse)	101	110
	Aantal dag opnamen en cytostaticabehandelingen ¹	31.193	31.192

Tabel 2: kengetallen Meander Medisch Centrum

¹ Betreft dag verplegingen en observaties excl. Kortdurende dag opnames (korter dan 2 uur)

2. Duurzaamheidsbeleid

Om handen en voeten te geven aan de duurzame ambitie van Meander zijn er zes duurzame thema's geformuleerd waar Meander op wil excelleren. Deze thema's zijn gebaseerd op de onderwerpen van de Green Deal Zorg 3.0 en de Milieuthermometer Zorg.

1. **Duurzame energie en bouw** gaat over het opwekken van onze eigen groene energie, het terugdringen van ons gasverbruik en de inkoop van groene energie. Daarnaast houden we rekening met het milieu als wij ver- of nieuwbouwen.
2. Het thema **circulaire bedrijfsvoering** valt uiteen in twee pijlers: afval en duurzame inkoop. Op het gebied van afval houden we ons bezig met het terugdringen van de hoeveelheid afval en het scheiden van onze afvalstromen, zodat zoveel mogelijk materialen weer als grondstof kunnen dienen voor een nieuw proces. Daarnaast kunnen we door duurzaam in te kopen de milieu impact van Meander verkleinen en waar mogelijk onze producten circulair maken.
3. Binnen het thema **medicatie en milieu** nemen we maatregelen om de vervuiling van medicatie naar lucht en water zoveel mogelijk te beperken, gaan we medicijnverspilling tegen en kopen we, waar mogelijk, de minst milieubelastende medicatie in.
4. **Duurzame mobiliteit** gaat over het verduurzamen van vervoersbeweging van en naar het ziekenhuis. We verleiden mensen om op een duurzame manier naar het ziekenhuis te komen en bieden infrastructuur voor duurzame mobiliteit.
5. Met **duurzame voeding** willen we de milieu impact van onze maaltijden verkleinen en benadrukken we de rol van gezonde voeding in herstel en gezondheid.
6. Met het thema **duurzame kennis en handelen** richten we ons op het vergroten van de bewustwording van medewerkers, patiënten en bezoekers over de impact van ons handelen op onze leefomgeving. Daarbij hoort ook openheid over de bedrijfsvoering naar de buitenwereld. We rapporteren in ons jaarverslag over duurzaamheid en maken onze CO₂-voetprint openbaar.

2.1. Duurzaamheidsambitie per thema

Onderstaand een overzicht per thema van de duurzaamheidsambities die Meander zich heeft gesteld:

Duurzaam thema	Duurzaamheidsambitie	In het verslag
Duurzame energie en bouw	Meander reduceert haar gebouw gebonden CO ₂ -uitstoot met 55% in 2030 en 100% in 2050 t.o.v. 2005.	Zie paragraaf 3.1, bijlage II en bijlage V.
Circulaire bedrijfsvoering	T.o.v. 2016 gebruikt Meander in 2030 50% minder primaire grondstoffen en heeft Meander in 2050 een maximaal circulaire bedrijfsvoering. Het aantal producten dat niet van primaire grondstoffen wordt gemaakt wordt gemonitord. Daarnaast wordt jaarlijks bekeken of onze hoeveelheid afval verminderd.	Zie paragraaf 3.2, 5.2 en bijlage I en bijlage V.
Medicatie en milieu	Meander reduceert haar indirecte CO ₂ -uitstoot gerelateerd aan medicatie en voorkomt zoveel mogelijk dat medicijnresten in het milieu terecht komen.	Zie paragraaf 5.1.2, 5.2 en bijlage V.
Duurzame mobiliteit	Meander reduceert de CO ₂ -uitstoot van verkeersbewegingen met 20% in 2030 t.o.v. 2024. In 2050 zijn alle vervoersbewegingen CO ₂ -neutraal. Hiervoor wordt in 2024 de CO ₂ -uitstoot en de	Zie paragraaf 3.3 en 5.2.

	<p>mobilitéitsmix van ons woon-werk verkeer vastgesteld.</p>	
<p>Duurzame voeding</p>	<p>Meander biedt in 2030 medewerkers, patiënten en bezoekers gezonde en duurzame voeding. Meander stelt zich de volgende doelen in 2030 t.o.v. 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkoop: 50% lagere CO2-voetafdruk en 20% van de producten is 'natuurinclusief'; • 60% van het aanbod bevat plantaardige eiwitten; • 50% van het aanbod valt in de beste gezondheidscategorie; • Voedselverspilling is gehalveerd; <p>Het aantal wegwerpverpakkingen is gereduceerd met 60%.</p>	<p>Zie paragraaf 5.2.</p>
<p>Duurzame kennis en handelen</p>	<p>Meander kan de grootste stappen maken op het gebied van duurzaamheid wanneer alle medewerkers duurzaam handelen. Door breed te communiceren over duurzame projecten en duurzaamheid op te nemen in opleidingen, werkinstructies en protocollen worden medewerkers ertoe gezet om zo duurzaam mogelijk te handelen.</p>	<p>Zie paragraaf 5.1.1 en 5.2.</p>

Tabel 3: Duurzaamheidsambitie per thema

3. Milieuregistratie en evaluatie milieubelasting

3.1. Energie en water

In onderstaande tabel staat een overzicht van de cijfers van elektriciteit, gas en waterverbruik. Voor meer informatie over de energiecijfers zie Bijlage II.

Jaar	Energieverbruik (MJ)	Elektriciteit (kWh)	Gas (m ³)	Water (m ³)
Vershil '22-'23	-0,15%	+4,24%	-3,44%	+6,81
2023	29.595	18.978.872	1.129.836	90.884
2022	29.639	18.207.568	1.170.131	85.088
2021	28.782	17.935.280	1.110.367	78.183
2020	28.623	17.751.053	1.112.873	85.506
2019	28.528	18.399.401	1.036.808	83.877

Tabel 4: Cijfers energie en water Meander MC locatie Amersfoort 2019-2023

3.1.1. Elektriciteit

Het elektriciteitsverbruik is ten opzichte van 2022 met 4,24% gestegen. Hier ligt een aantal uitbreidingen van afdelingen en ook verhuizingen van Baarn naar Amersfoort aan ten grondslag. Ten eerste is het OK-complex uitgebreid. Hiermee is het gebouwvolume met 2,3% toegenomen. Dit is één van de meest energie intensieve afdelingen in het ziekenhuis en dit blijkt direct uit de ontwikkelingen van de energiecijfers. Verder heeft er een uitbreiding plaatsgevonden van de ruimte die het ROC bij Meander in gebruik neemt. Daardoor zijn er afdelingen verhuisd naar een ander gedeelte van het ziekenhuis. Hierdoor worden twee gebouwdelen intensiever gebruikt dan vorig jaar. Tot slot wordt opgemerkt dat de pijnpoli en de afdeling bekkenbodentherapie verhuisd zijn van de locatie Baarn naar Amersfoort.

3.1.2. Gas

Het gasverbruik is ten opzichte van 2022 met 3,44% gedaald. Enerzijds komt dit door optimalisaties die zijn toegepast in de energiecentrale van Meander. Anderzijds komt dit ook doordat het jaargemiddelde in 2023 0,2 graden hoger was dan in 2022, waardoor het gebouw minder verwarmd hoefde te worden. Voor de verwarming en koeling van het gebouw maakt Meander gebruik van een WKO-installatie, waardoor Meander relatief weinig gas verbruikt. Voor meer informatie over de WKO-installatie zie Bijlage IV.

3.1.3. Water

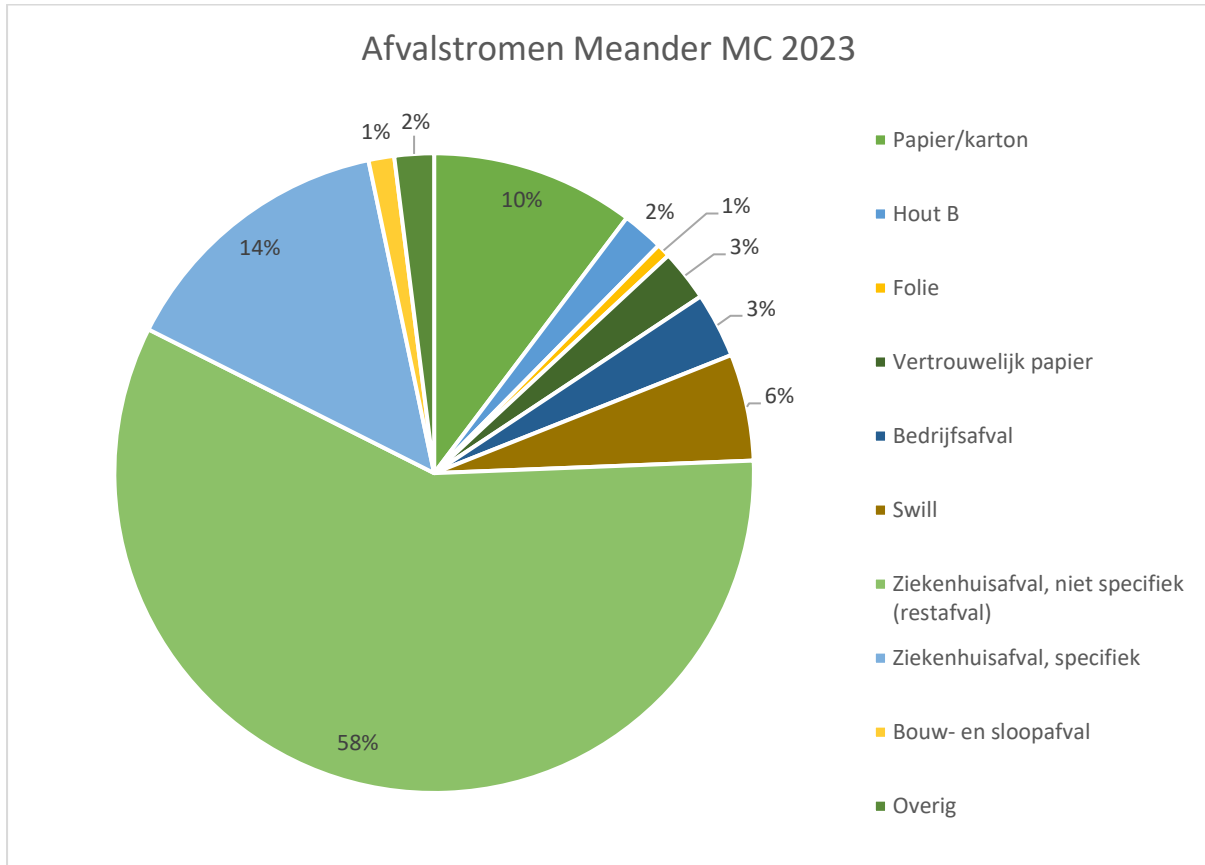
Het waterverbruik is met 6,81% gestegen ten opzichte van 2022. Hier liggen verschillende oorzaken aan ten grondslag:

- In 2022 heeft er een overschrijding op legionella plaatsgevonden, waardoor er veel thermisch is gedesinfecteerd (desinfectie met heet water). Als correctieve maatregel is besloten om in 2023 de automatische spoelinrichting op het koud water uit te breiden en te laten reageren op de temperatuur van het water. Hierdoor is het waterverbruik toegenomen en het aantal legionella overschrijdingen afgenomen. Daarnaast wordt er periodiek preventief thermisch gedesinfecteerd.
- In 2023 zijn de reinwatertanks gereinigd en gedesinfecteerd. Deze tanks zijn onderdeel van de sprinklerinstallatie en worden één keer per vijf jaar gereinigd. Dit gaat gepaard met veel waterverbruik.

- In 2023 waren er grote bouwactiviteiten voor het uitbreiden van het OK-complex. De bouwactiviteiten zelf hebben tot een hoger waterverbruik geleid. Daarnaast is door de uitbreiding van het OK-complex het jaarlijks verbruik van water toegenomen met 200 m³.

3.2. Afval

In een ziekenhuis komt veel afval vrij. In 2023 hadden we in totaal 917.226 kg afval. In onderstaand diagram wordt de verdeling van de verschillende afvalstromen weergegeven (percentages zijn gebaseerd op gewicht). In de categorie overig staan alle afvalstromen opgenomen die minder dan 0,5% van het totale gewicht vertegenwoordigen.²

Figuur 1: Overzicht afvalstromen Meander MC locatie Amersfoort 2023

Jaar	2020	2021	2022	2023
Totaal # kg afval	871.269	940.3222	914.029	917.226

Tabel 5: Totale hoeveelheid afval 2020-2023

De totale hoeveelheid afval is ten opzichte van 2022 een klein beetje gestegen. Opvallend is dat de hoeveelheden restafval en specifiek ziekenhuisafval zijn afgenomen en anderzijds de hoeveelheden bouw- & sloopafval en grofvuil zijn toegenomen. Dit kan worden verklaard door interne verbouwingen die hebben plaatsgevonden. Verder zijn voorgenomen maatregelen om de hoeveelheid afval terug te dringen nog niet doorgevoerd in 2023. Voor meer informatie over de afvalstromen binnen Meander zie Bijlag I.

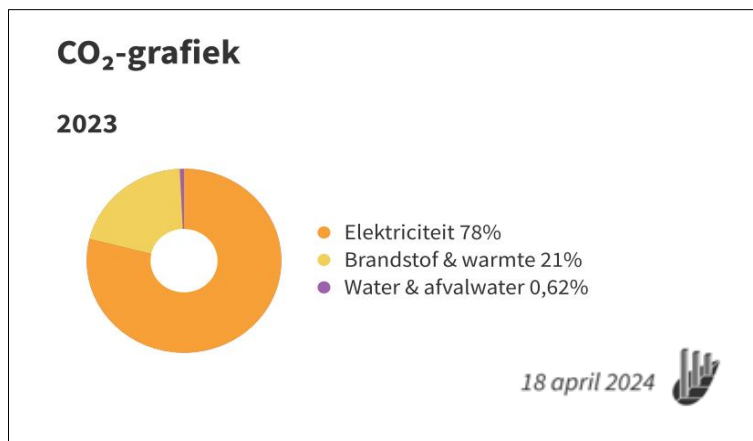
² Dit betreft de volgende afvalstromen: PP, elektronica, Xyleen, laagcalorische vloeistoffen, kunststof, oplosmiddelen halogeenarm, gevaarlijk afval

3.3. Vervoer

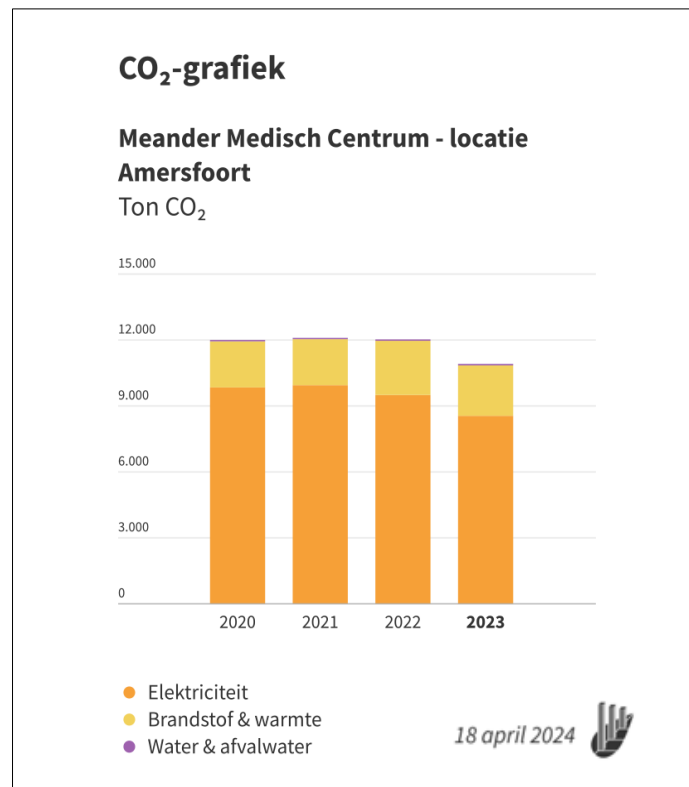
Tot nu toe zijn er nog geen cijfers over vervoer bijgehouden bij Meander. Vanwege de rapportageverplichting werkgebonden personen mobiliteit vanuit de overheid zal dit vanaf 2024 wel worden gedaan. Het aantal kilometers per type brandstof en voertuig zal dan worden geregistreerd.

3.4. CO₂-uitstoot

De CO₂-uitstoot van Meander wordt berekend met behulp van de Milieubarometer van Milieuplatform Zorg. In 2023 was de totale CO₂-voetafdruk van Meander 10.871 ton. Dit is 1.119 ton lager dan 2022. De daling van de CO₂-voetafdruk wordt voor een klein deel verklaard doordat er minder gas is verbruikt in 2023, maar het verschil wordt met name veroorzaakt doordat zowel de CO₂-parameter voor gas als voor elektriciteit zijn gedaald (zie voor meer informatie Bijlage III).

Figuur 2: CO₂-grafiek Meander MC - locatie Amersfoort 2023

Figuur 3: CO₂-grafiek Meander MC locatie Amersfoort 2020-2023

3.5. Milieuklachten

In 2023 zijn er geen milieuklachten binnengekomen bij Meander Medisch Centrum.

4. Gevaarlijke stoffen

4.1. Algemeen

Meander heeft als ziekenhuis te maken met gevaarlijke stoffen. Niet alleen als grondstof, maar ook als afvalstoffen. Dit betekent dat Meander zich moet houden aan allerlei wet- en regelgeving rond gevaarlijke stoffen, zoals de ADR-wetgeving (overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg). Bepalingen uit deze wet maken dat er een jaarverslag gemaakt moet worden op het gebied van gevaarlijke stoffen en een Veiligheidsadviseur Gevaarlijke Stoffen moet worden benoemd.

Binnen Meander wordt deze taak vervuld door het bedrijf QVOX. Als onze ADR-adviseur zijn ze beschikbaar voor vragen aangaande gevaarlijke stoffen en zijn ze 24/7 beschikbaar voor telefonische opvolging na melding van een ongeval met gevaarlijke stoffen. De ADR-adviseur staat in nauw contact met de adviseur milieu & duurzaamheid van Meander.

Naast bovenstaande taken voer QVOX ook jaarlijks een ADR-inspectie uit waar een jaarverslag uit volgt. Het laatste ADR-inspectie heeft plaatsgevonden op 14 december 2023. De conclusies en aanbevelingen van het jaarverslag 2023 zijn als volgt:

Conclusies:

- Het Meander Medisch Centrum heeft in basis de zaken goed op orde.;
- Bevindingen zijn van administratieve aard;
- Opslag van gevaarlijke stoffen ziet er goed uit;
- Gesproken medewerkers zijn op de hoogte van de risico's van gevaarlijke stoffen en handelen hiernaar.

Aanbevelingen:

- Zorg dragen dat er extra aandacht komt voor lekkages bij gevaarlijke stoffen in voertuigen. Steekproefsgewijs de chauffeurs van koeriers vragen naar ADR-certificaat;
- Zorg dragen dat er een beveiligingsplan wordt opgesteld waarin aandacht is voor stoffen met een hoog gevarenpotentieel;
- Controle op het hebben van de laatste versies van de veiligheidsinformatiebladen welke in lijn moeten zijn met EU Verordening 2020\878;
- Zorg dragen dat de procedures rondom het melden van incidenten met gevaarlijke stoffen op orde zijn en dat duidelijk is wanneer er telefonisch melding moet worden gedaan bij het ILT en wanneer er met een schriftelijke melding afgedaan kan worden. Zorg dat de contactnummers van het IL, de ANVS en de veiligheidsadviseur binnen de procedures op orde zijn.

4.2. Activiteiten in relatie tot ADR

De kernactiviteit van Meander is ziekenhuiszorg, dat betekent dat wij producent zijn van Specifiek Ziekenhuis Afval (SZA). Dit afval wordt op de verpleegafdelingen verpakt en wordt door afvalverwerker Prezero afgevoerd.

Daarnaast worden er ook gevaarlijke stoffen ingekocht door Meander waarvan Meander eindgebruiker is. Dit betekent dat de stoffen die worden ge- of verbruikt in processen, worden omgezet in andere stoffen bij bijvoorbeeld laboratoriumonderzoek, medicijnproductie of uiteindelijk als afvalstof worden afgevoerd. Het afvoeren van gevaarlijke afvalstoffen gebeurt ook door Prezero.

Tot slot worden er in Meander ook radioactieve stoffen gebruikt. Hiervoor verwijzen wij naar het separate jaarverslag stralingshygiëne.

4.3. Procedures en beveiligingsplan

Binnen Meander zijn er diverse protocollen om de veiligheid van medewerkers en bezoekers te garanderen. Deze worden in Zenya voor iedereen ter beschikking gesteld. Via dit systeem moeten alle protocollen minimaal eens per twee jaar bekeken en bijgewerkt worden. Voor werkzaamheden met gevaarlijke stoffen zijn protocollen geschreven. Daarnaast heeft elke medewerkers via de Gevaarlijke Stoffen Applicatie van Milieuplatform Zorg toegang tot alle veiligheidsinformatiebladen en werkinstructiekaarten. Daarnaast zijn er noodprocedures beschreven indien er incidenten plaatsvinden met gevaarlijke stoffen.

4.4. Scholing en Training

Alle medewerkers die te maken hebben met het intern verplaatsen van gevaarlijke (afval)stoffen krijgen elke twee jaar een ADR-training van onze ADR-adviseur (QVOX). De laatste training heeft plaatsgevonden in 2022, dus de volgende training zal in 2024 weer worden gegeven.

4.5. Incidenten

In 2023 hebben er geen incidenten met gevaarlijke stoffen plaatsgevonden in Meander.

5. Uitgevoerde acties en vervolg duurzaamheidsprogramma

Na een periode waarin de functie van duurzaamheidscoördinator niet actief werd gevuld is er in oktober 2022 een nieuwe duurzaamheidscoördinator aan de slag gegaan. Hierdoor heeft 2023 met name in het teken gestaan van het vormgeven van het thema duurzaamheid binnen het ziekenhuis en het formuleren van een duurzaamheidsbeleid.

5.1. Uitgevoerde acties 2023

Duurzame acties worden vanuit twee kanten opgepakt binnen Meander. Enerzijds is er vanuit de duurzaamheidscoördinator een duurzaamheidsbeleid opgesteld waar acties uit voort komen. Anderzijds zijn er vanuit de afdelingen door Green Teams ook allerlei initiatieven opgepakt.

5.1.1. Acties duurzaamheidscoördinator

Om het thema duurzaamheid een plek te geven binnen Meander heeft de duurzaamheidscoördinator de volgende acties uitgevoerd:

- **Het opstellen van een duurzaam beleidskader:** De zes duurzame thema's vormen de basis voor de duurzame ambities en bijbehorend beleid van Meander.
- **Vormgeven en laten groeien van een Green Team netwerk binnen Meander:** het verduurzamen van een ziekenhuis kan niet alleen aan de hand van beleid. Er zijn enthousiaste mensen in het hele ziekenhuis nodig om Meander te verduurzamen. Om ervoor te zorgen dat duurzame collega's elkaar kunnen vinden en van elkaar kunnen leren zijn er initiatieven gestart om het Green Team netwerk binnen Meander te laten groeien. Zo is er 4 keer per jaar een duurzame lunchbijeenkomst. Verder is er een Teams omgeving ingericht waarin mensen kennis kunnen delen, vragen kunnen stellen en waarin een overzicht te vinden is van alle initiatieven die er lopen.
- **Meander kleurt Groen!** Op 10 oktober is het Meander kleurt Groen! en wordt er een dag lang op een feestelijke manier aandacht besteed aan duurzaamheid binnen Meander.
- **Maandelijks groene tips op Connect (intranet):** Elke maand wordt er op Connect een groene tip geplaatst voor medewerkers, zodat ze hun steentje bij kunnen dragen aan een groener Meander.
- **Audit Milieuthermometer Zorg (MTZ) – certificering Brons:** Om focus te geven aan het aanpakken van nuttige milieumaatregelen is ervoor gekozen om certificering Brons van de MTZ te behalen. Het eisenpakket van de MTZ biedt een volledige basis om de verduurzaming van Meander op te bouwen. In februari 2024 heeft Meander de certificering Brons behaald.

Naast het bouwen aan het thema duurzaamheid binnen Meander heeft de duurzaamheidscoördinator ook samen met andere collega's duurzame projecten gerealiseerd. Voor een overzicht van deze projecten zie Bijlage V: Overzicht gerealiseerde duurzame projecten 2023.

5.1.2. Green Teams binnen Meander

Op de volgende afdelingen bestaan Green Teams binnen Meander:

- OKC	- SEH
- Apotheek	- MDL
- IC	- Interventie cardiologie
- Laboratoriumcentrum	- Dialyse
- Endoscopie	- MKA
- Dermatologie	- Radiologie
- Gynaecologie	- Kindergeneeskunde

De Green Teams hebben het afgelopen jaar vele projecten opgepakt. Een paar voorbeelden zijn:

- Kranen bij wasbakken minder hard, warm en lang – Green Team OKC

- Gebruik Sevofluraan teruggebracht naar een minimum – Green Team OKC
- Samenwerking JuWaste voor recycling pacemakers – Green Team interventie cardiologie
- Introductie 500 ml NaCl flessen ipv 1l flessen – Green Team MKA

Zie voor een volledig overzicht van alle gerealiseerde duurzame projecten in 2022 en 2023 Bijlage V: Overzicht gerealiseerde duurzame projecten 2023.

5.2. 2024 en verder

In onderstaande tabel zijn per duurzaam thema de doelen voor de periode 2023-2025 opgenomen.

Duurzaam thema	Doelen 2023-2025
Duurzame energie en bouw	<ul style="list-style-type: none"> • Gasgestookte ketels vervangen voor elektrische warmtepomp t.b.v. het verwarmen van tapwater van de verpleegafdelingen. Dit levert 4,4% reductie CO₂-uitstoot op. • Studie naar investeringen in zonnepanelen. Deze investering vergt ook kostbare bouwkundige maatregelen (afweging: rendementsdoelstelling versus duurzaamheidsdoelstelling). Besluitvorming in 2024.
Circulaire bedrijfsvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Het scheiden van afval wordt uitgebreid. Dit betekent dat naast restafval en oud papier ook PMD en GFT apart wordt ingezameld. Dit moet ons percentage recycling verhogen van 22% naar 35%. • Reduceren Specifiek Ziekenhuis Afval (SZA) van 17% naar 10-12% door aanpassing van protocollen en het geven van werkinstructies. • Inkoopbeisen ter voorkomen van ongewenst afval zijn een belangrijk criterium is bij contractering. • Transitie van wegwerp naar herbruikbare artikelen (in 2024-2025 minimaal 5 artikelen). • Reductie verpakkingsmaterialen door artikelen meer in bulkverpakking te kopen en in gesprek te gaan met leveranciers over hun verpakkingen.
Medicatie en milieu	<ul style="list-style-type: none"> • Tegengaan van medicijnverspilling via inname van niet gebruikte medicatie en vervolgens verstrekking aan andere patiënten: <ul style="list-style-type: none"> ○ 'Zo nodig-medicatie' definiëren en niet meer op naam verstrekken. • Toepassen van Contrafluran op 3 OK's om Sevofluraan af te vangen. • Meer gebruik Pharmaswap door Transmurale apotheek. • Verstrekken plaszakken aan patiënten die een CT-scan hebben gehad met jodiumhoudend contrastmiddel. (Afhankelijk van subsidie van het ministerie van VWS.) • Verkennende gesprekken met het Waterschap V&V voor het plaatsen van een filter op het riool voor ziekenhuis specifieke medicijnresten.
Duurzame mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Vernieuwen van de fietsenstallingen: ruimte voor meer fietsen en betere voorzieningen. • Opzetten en vaststellen van een duurzaam mobiliteitsbeleid: uitgangspunt is minder autogebruik en x% meer fietsers (o.b.v. resultaten onderzoek 2024).

Duurzame voeding	Ten opzichte van begin 2023 zijn onderstaande doelen eind 2024 behaald: <ul style="list-style-type: none"> • Inkoop: 10% lagere CO2-voetafdruk; • 25% van het aanbod bevat plantaardige eiwitten; • 20% van het aanbod valt in de beste gezondheidscategorie; • 10% minder voedselverspilling; Het aantal wegwerpverpakkingen is gereduceerd met 20%.
------------------	---

Tabel 6: Duurzame doelen 2023-2025

5.3. PDCA-cyclus

Voor het thema duurzaamheid wordt de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act) binnen Meander nog niet goed gevolgd. In het verleden is er een duurzaam beleidsplan opgesteld, maar er werd weinig opvolging aan gegeven. In 2023 is nu een plan opgeleverd met concrete doelen voor de komende twee jaar.

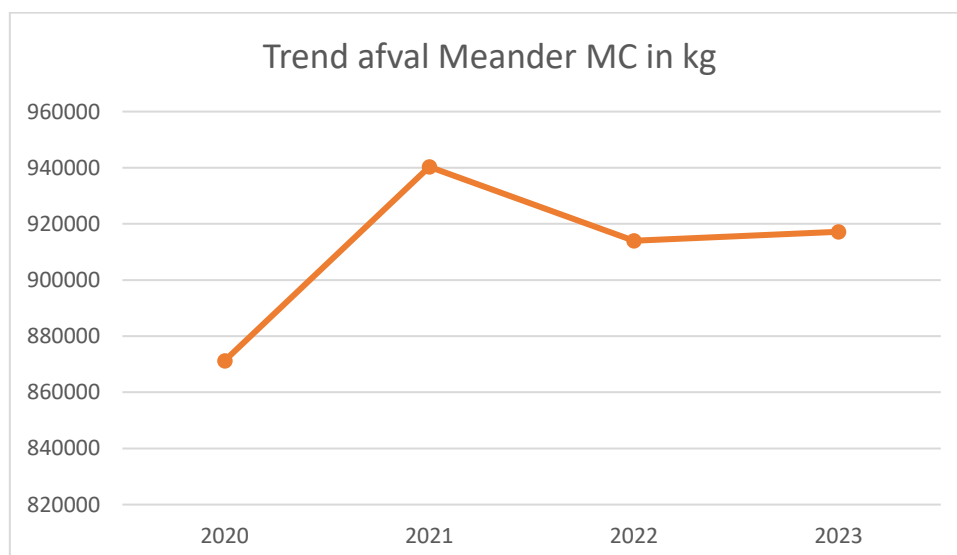
Op het gebied van uitvoering is er binnen Meander geen gebrek. Als iemand een goed idee heeft dan krijgt men binnen Meander de ruimte om het uit te voeren. Hierdoor worden er veel initiatieven ondernomen op het gebied van duurzaamheid. Een volgende stap is het meten van effecten en resultaten en hierop gaan sturen.

Voor komend jaar is dan ook het voornemen om de effecten van duurzame initiatieven beter te gaan monitoren. Vorig jaar is voor het eerst de milieubarometer volledig ingevuld met cijfers van 2022 en met terugwerkende kracht van 2021. Dit zal komende jaren blijven gebeuren. Daarnaast wordt er een meetmethode voor Green Teams ontwikkeld waarmee eenvoudig kan worden bijgehouden welke resultaten ze behalen met hun duurzame initiatief.

Door de resultaten te spiegelen aan de duurzame doelstellingen uit het beleidskader kan worden getoetst of gewenste resultaten worden bereikt en waar bijsturing nodig is.

Bijlage I: Afvalcijfers

Afvalstromen in kg	2020	2021	2022	2023
Papier/karton	62.940	88.720	86.320	92.800
Blue wraps	-	-	1.500	3.300
Glas	-	1.620	-	-
Witgoed	-	-	1.110	-
Bouw- en sloopafval	-	-	-	11.560
Elektronica	1.918	2.818	2.951	3.616
Laagcalorische vloeistoffen (geen kvp)	1.179	1.211	1.807	2.053
Kunststof	1.070	1.306	1.065	1.020
Hout B	10.220	19.380	16.440	19.100
Folie	8.000	12.000	16.400	6.000
Archiefmateriaal	26.251	28.703	24.532	23.338
Oplosmiddelen halogeenvrij (kvp)	3.219	3.773	4.147	3.365
Grofvuil	25.580	32.260	22.060	29.800
Gevaarlijk afval	3.023	3.567	3.592	3.152
Swill	39.634	39.578	39.578	48.245
Restafval	529.160	515.800	537.700	522.480
Koffiedrab	-	-	-	3.922
Sinaasappelschillen	-	-	-	14.613
Specifiek ziekenhuisafval	159.075	189.585	154.827	128.862
Totaal	871.269	940.322	914.029	917.226

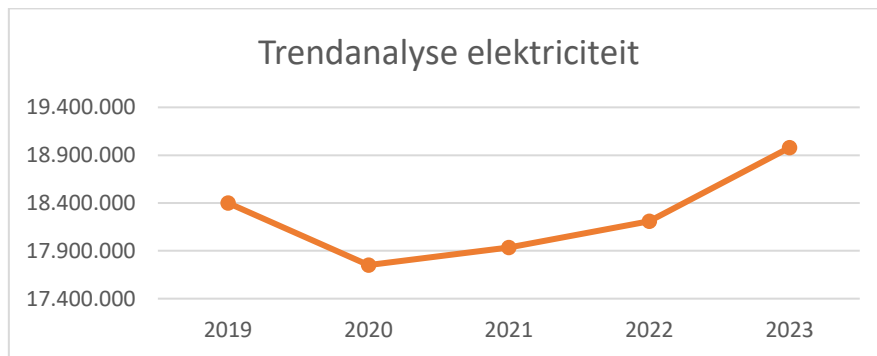

Bijlage II: Energiecijfers

Overzicht elektriciteit

Totaal ingekocht in kWh	2019	2020	2021	2022	2023
Januari	1.765.055	1586078	1.716.182	1.617.702	1.771.952
Februari	1.512.738	1376084	1.498.415	1.434.631	1.578.872
Maart	1.584.364	1545631	1.602.904	1.511.991	1.678.201
April	1.517.366	1422535	1.473.841	1.379.275	1.485.126
Mei	1.461.795	1452609	1.330.463	1.395.721	1.401.479
juni	1.546.408	1501296	1.465.536	1.448.114	1.589.804
Juli	1.593.615	1451691	1.520.594	1.549.539	1.551.668
Augustus	1.566.839	1611615	1.428.585	1.637.641	1.537.721
September	1.374.711	1363468	1.432.248	1.042.691	1.558.595
Oktober	1.427.062	1366483	1.383.446	1.430.696	1.515.428
November	1.486.229	1439822	1.483.606	1.616.660	1.524.526
December	1.563.219	1633741	1.599.460	1.782.907	1.618.695
Totaal kWh ingekocht	18.399.401	17.751.053	17.935.280	18.207.568	18.812.067

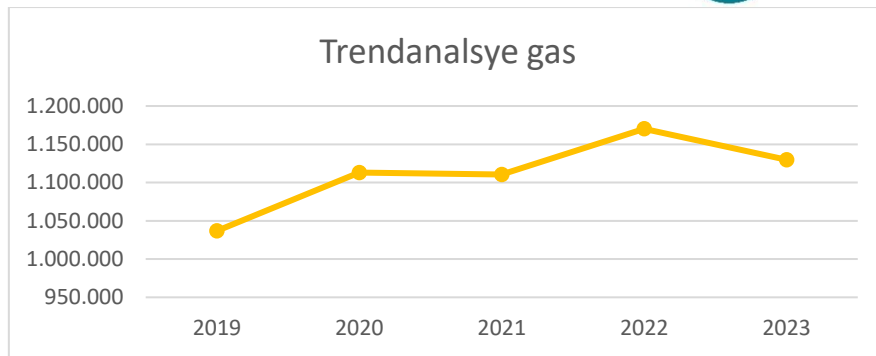
	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten elektra in € incl. btw	-	1.701.113	1.644.714	2.016.304	5.806.198

Overzicht gas

Totaal ingekocht in m ³	2019	2020	2021	2022	2023
Januari	147.740	104.459	144.502	130.780	132.438
Februari	123.891	123.931	148.219	120.844	115.107
Maart	114.796	136.835	130.670	154.683	121.965
April	111.665	118.533	122.453	123.467	113.886
Mei	87.138	100.541	88.189	83.831	86.272
juni	54.185	64.229	59.933	65.672	66.957
Juli	53.173	60.105	58.383	62.663	63.301
Augustus	47.173	57.861	55.407	59.845	65.649
September	52.310	63.441	54.152	66.531	61.159
Oktober	57.680	72.737	63.267	68.244	69.714
November	85.932	92.541	73.924	90.729	93.388
December	101.125	117.660	111.268	142.842	112.849
Totaal m³ ingekocht	1.036.808	1.112.873	1.110.367	1.170.131	1.102.685

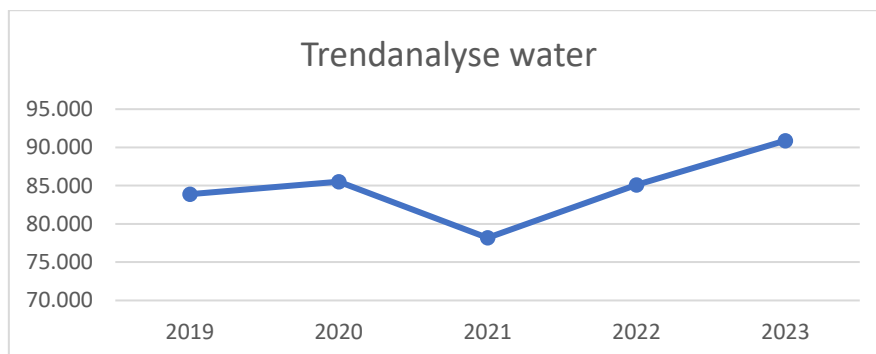
	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten gas in € incl. btw	-	452.080	429.200	535.273	1.073.422

Overzicht water

Totaal ingekocht in m³	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Januari	7.725	8.462	6.829	6.870	6.870	7.797
Februari	7.305	7.962	6.411	6.535	6.535	7.058
Maart	7.565	8.016	7.316	9.311	9.311	7.696
April	7.393	7.013	6.720	7.325	7.325	7.460
Mei	7.232	7.114	6.335	6.861	6.861	7.870
juni	6.301	7.340	6.634	6.646	6.646	7.558
Juli	6.481	6.189	6.456	6.439	6.439	7.457
Augustus	5.984	4.737	5.780	6.467	6.467	7.193
September	6.236	1.144	6.244	7.044	7.044	7.411
Oktober	6.490	6.490	6.451	6.890	6.890	7.857
November	7.215	14.494	6.505	7.127	7.127	7.931
December	7.950	6.545	6.502	7.573	7.573	8.126
Totaal m³ ingekocht	83.877	85.506	78.183	85.088	85.088	91.490

	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten water in € incl. btw	-	59.250	58.018	64.668	83.722
vervuilingsseenheden	1.256	2.102	1.173	1.279	1.372

Overzicht energie

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023
EVK (MJ/M2)	863	864	869	894	865
CO ₂ uitstoot kg	10.913.010	7.317.359	7.368.141	7.592.937	7.437.506

Bijlage III: CO₂-voetafdruk

CO₂-voetafdruk Meander 2023

De CO₂-voetafdruk van een organisatie wordt in het Greenhouse Gas Protocol gedefinieerd in verschillende scopes:

- **Scope 1: directe emissies** – directe emissies van bronnen die een organisatie in eigendom of in het beheer heeft. Dit omvat on-site energie zoals aardgas en brandstof, koelmiddelen en emissies van verbranding van boilers en ovens in eigendom of onder beheer, evenals emissies van voertuigen in het wagenpark. Deze laatste categorie zal vanaf 2024 ook worden gemeten bij Meander en worden meegenomen in de berekening van de CO₂-voetafdruk.
- **Scope 2: indirecte emissies** – indirecte broeikasgasemissies van aangekochte energie, zoals elektriciteit, warmte of koeling, gegenereerd buiten een organisatie en verbruikt door een organisatie.
- **Scope 3: indirecte emissies in de waardeketen** – emissies als het resultaat van activiteiten van activa die geen eigendom zijn van of niet worden gecontroleerd door een organisatie, maar die een organisatie indirect beïnvloedt in haar waardeketen. Deze emissies vallen buiten de controle van een rapporterende organisatie

	Thema	CO ₂ - parameter	CO ₂ -equivalent
CO₂ Scope 1			
Aardgas voor verwarming	1.102.685 m ³	2,08 kg CO ₂ /m ³	2.292 ton CO ₂
CO₂ Scope 2			
Ingekochte elektriciteit	18.812.067 kWh	0,456 kg CO ₂ /kWh	8.578 ton CO ₂
		CO₂-uitstoot	10.871 ton CO₂
CO₂ Scope 3			
Drinkwater	91.490 m ³	0,298 kg CO ₂ /m ³	27,3 ton CO ₂
Afvalwater	91.490 m ³ huishoudelijk	0,442 kg CO ₂ /m ³	40,5 ton CO ₂
Papier met milieukeurmerk	04.449.500 vel A4 (80 grams)	0,00604 CO ₂ /m ³	26,9 ton CO ₂
		<i>Subtotaal</i>	94,6 ton CO ₂

Bijlage IV: WKO

Jaarlijks opgave/aangifteformulier WKO vergunningen

ingevuld formulier versturen naar grondwater@rudutrecht.nl

Meatweg 3
3718 TZ, Amersfoort

Vergunninghouder: Meander Medisch Centrum
 Adres: Meatweg 3
 postcode, plaats: 3813TZ Amersfoort

Adres WKO installatie: Meatweg 3
 Plaats WKO installatie: 3718 TZ, Amersfoort
 Besluitnummer (kenmerk vergunning): 8091866E
 Rapportagejaar: 2023

eenheid	Waterhoeveelheden*			Energiehoeveelheden		Onttrekking en Infiltratie				Infiltratietemperatuur			
	Koudeopslag** (in de bodem)	Warmteopslag*** (in de bodem)	Gespuid	Koudeopslag**	Warmteopslag**	Koudeopslag**		Warmteopslag***		Koudeopslag**		Warmteopslag***	
	m ³ per maand	m ³ per maand	m ³ per maand	MWh per maand	MWh per maand	gemiddelde °C Onttrekking	gemiddelde °C Infiltratie	gemiddelde °C Onttrekking	gemiddelde °C Infiltratie	°C minimale	°C maximale	°C minimale	°C maximale
Januari 2023	90277,4	21,7		739,8	0,4	10,2	8,0	15,1	25,8				25,0
Februari 2023	69555,1	0,0		510,3	0,0	10,2	8,0	14,3	25,8				0,0
Maart 2023	66446,2	27,7		441,2	0,3	10,8	8,0	13,7	21,9				0,0
April 2023	21975,4	31,4		141,2	0,5	10,7	8,1	13,6	22,5				0,0
Mei 2023	4880,2	4264,7		38,2	70,5	9,7	9,2	16,4	23,9				25,0
Juni 2023	1474,4	47837,6		21,0	812,9	8,5	10,1	22,8	23,0				25,0
Juli 2023	575,0	32008,4		8,9	539,3	8,6	8,6	21,2	23,1				25,0
Augustus 2023	0,0	47447,6		0,0	788,0	8,6	8,6	21,2	22,9				25,0
September 2023	0,0	4852,6		0,0	80,7	8,9	0,0	0,0	22,9				25,0
Oktober 2023	10537,9	8917,0		159,3	148,7	9,2	9,2	22,1	23,2				25,0
November 2023	29333,0	19,6		416,4	0,3	9,8	8,8	21,2	23,8				0,0
December 2023	30119,3	0,0		362,1	0,0	9,8	8,8	19,5	23,8				0,0
1e kwartaal 2023	226279	49		1691	1								
2e kwartaal 2023	28330	52134		200	884								
3e kwartaal 2023	575	84309		9	1408								
4e kwartaal 2023	69990	8937		938	149								
Totaal 2023	325174	145428		2838	2441								

Productiviteit 2023: Warmteopslag koudeopslag = 0,0168 MWh/m³ / 0,0087 MWh/m³

Energiebalans 2023: 7,52 % koude overschot

Hebben er zich storingen, werkzaamheden en/of calamiteiten voorgedaan in het afgelopen jaar die van invloed waren op het g... ja nee

Ja, waaruit bestonden deze storingen, werkzaamheden en/of calamiteiten ...

Hoelang heeft dit geduurd? ... dagen; zij is aangevangen op (dd-mm) ... en beëindigd op ...

Is hierbij water onttrokken en niet door de watermeters geregistreerd, zo ja, schat hoeveel? ... m³ onttrokken ... m³ Geïnfiltreerd ... m³ Gespuid 731 m³ bij onderhoud

Aldus naar waarheid ingevuld namens de vergunninghouder door:

Naam: HPM van Pinxteren
 Telefoonnummer: 033-8501773
 E-mail: HPM.van.Pinxteren@meandermc.nl

datum: 23-feb-24
 te: Amersfoort

XML-Valid

formulier versturen naar: grondwater@rudutrecht.nl

Bijlage V: Overzicht gerealiseerde duurzame projecten 2023

Acties duurzaamheidscoördinator

Naast het bouwen aan het thema duurzaamheid binnen Meander heeft duurzaamheidscoördinator ook samen met andere collega's duurzame projecten gerealiseerd:

- Hergebruik van onze sinaasappelschillen en koffiedik door De Clique – samen met collega's van de horeca.
- Apart inzamelen van schoon papier van behandeltafels – samen met collega's van infectiepreventie en vele afdelingen.
- Plaatsen retourbox bij apotheek voor niet gebruikte medicatie – samen met collega's van de Meander apotheek.
- Circulariteitsscan door Route Circulair
- Alternatief koffiebekers – samen met collega's van de horeca
- Behalen van het certificaat Brons van de Milieuthermometer Zorg

Acties Green Teams 2022 & 2023 ingedeeld naar duurzaamheidsthema:

Duurzame energie & bouw

- Kranen bij wasbakken minder hard, warm en lang – *Green Team OKC*
- Energiebesparing OKC dmv ledverlichting en klasse ventilatie – *afdeling techniek*
- Ultralow vriezers van -70 naar -80 graden – *Green Team OKC & Laboratoriumcentrum*

Circulaire bedrijfsvoering

- Geen wondbedekking meer na keizersnede – *Green Team Gynaecologie*
- Alternatief gebruik celstofmatje – *Green Team Gynaecologie*
- Apart inzamelen Blue Wraps – *Green Team OKC*
- Standaard trays minder vol – *Green Team OKC*
- Preparaten sealen i.p.v. formaline gebruiken – *Green Team OKC*
- Samenwerking JuWaste voor recycling pacemakers – *Green Team interventie cardiologie*
- Afschaffen gebruik nagelborstels en nagelreinigers bij preoperatieve wasprocedure – *Green Team OKC*
- Plastic bakjes voor snacks vervangen voor duurzame bakjes van bagasse – *Horeca*
- Afdeling kwaliteit van de apotheek is volledig papierloos door aanschaf van de software 'Ondertekenverzoek' waarmee documenten digitaal ondertekend kunnen worden. In de eerste 8 maanden van 2023 zijn 183 rapporten digitaal ondertekend – *Green Team apotheek*
- Digitale toedienlijsten i.p.v. op papier voor onze externe instellingen – *Green Team apotheek*
- Noodcomputer gerealiseerd zodat er niet dagelijks back-up deellijsten voor de verpleegafdelingen op papier uitgedraaid hoeven te worden. Daardoor besparing van 44 dozen papier per jaar – *Green Team apotheek*
- Cleanroompakken zonder plastic omverpakking in gebruik genomen (kangoeroeverpakking) – *Green Team apotheek*
- Disposable cleanroom-overschoenen vervangen door wasbare overschoenen – *Green Team apotheek*
- Flipovers vervangen door whiteboard – *Green Team apotheek*
- Dubbelzijdig printen als default instellen – *Green Team apotheek*
- Medicatieuitgiftezakjes vervangen door ongebleekte gerecyclede papieren zakjes – *Green Team apotheek*
- Beoordelen verwijzingen via zorgdomein: enorme besparing papier – *Green Team Gynaecologie*

- Papier behandelafels echospreekuren en zwangerenpoli apart inzamelen – *Green Team Gynaecologie*
- Verpakkingsdozen spiraal in papierbak – *Green Team Gynaecologie*
- Veelal gebruik van mokken, hergebruik papieren bekers – *Green Team Gynaecologie*
- QR codes voor informatiefolders zwangeren en gynaecologie – *Green Team Gynaecologie*
- Deel van de gyn/arts-ass geen uitdraai spreekuur, rest dubbelzijdig afgedrukt – *Green Team Gynaecologie*
- Minder pullenbakken – *Green Team Gynaecologie*
- Kleine prullenbak voor de was, ipv grote bak met blauwe zak – *Green Team Gynaecologie*
- Dunnere matjes ipv celstofmatjes op de poli – *Green Team Gynaecologie*
- Korentang uit Mirena-set gehaald – *Green Team Gynaecologie*
- Condooms in grootverpakking – *Green Team Gynaecologie*
- Wachtlijst afspraken patiënten en afspraken controle na partus via ‘veilig verzenden’, niet meer per brief – *Green Team Gynaecologie*
- Blauwe doek dat om een instrumentennet heen zit, gebruiken onder billen van patiënten – *Green Team Gynaecologie*
- Grijs afvalbak wordt weggedaan als deze goed vol zit, niet iedere dag (behalve vrijdag) – *Green Team Gynaecologie*
- Ander bankje op de behandelkamer waardoor we handdoeken erop kunnen leggen en op de vloer, i.p.v. celstofmatjes, om een natte vloer tegen te gaan bij hysteroscopieën – *Green Team Gynaecologie*
- Batterijen MBO in aparte bak – *Green Team Gynaecologie*
- FBC met kraanwater gevuld – *Green Team Gynaecologie*
- Instillagel na het inbrengen van een katheter bewaren op de partuskar, gebruiken voor VT – *Green Team Gynaecologie*
- De bakken van de luiers op de SRM-kamers weg – *Green Team Gynaecologie*
- De ‘blauwe vestjes’ verdwijnen, eigen vest/trui meenemen mag, behalve bij de patiënt – *Green Team Gynaecologie*
- Placenta’s in 1 grote bak bewaren ipv kleine grijze bakken – *Green Team Gynaecologie*
- 10x10 gazen onsteriel ipv steriel bij hechten – *Green Team Gynaecologie*
- Geen wattenbollen maar washand bij opvangen urine voor sediment/kweek – *Green Team Gynaecologie*
- K-Y gel tubes voor onderzoek ipv optilub pakjes met 2.7gr gel – *Green Team Gynaecologie*
- Hier ook aandacht voor kritische gebruik blauwe handschoenen: bijv toucheren met 1 handschoen aan, onderzoek buik zonder handschoenen – *Green Team Gynaecologie*
- Zakken opdekrumte alleen wegdoen indien vol – *Green Team OKC*
- Meer schoon werken, ipv steriel (ther hysteroscopie, miskraam curettage, MPV, NovaSure), andere specialismen volgen – *Green Team OKC*
- Gebruik lampendoppen verminderd – *Green Team OKC*
- Inzamelen papier geïntensiveerd (NB crêpe-vel dat onder instrumentennetten ligt, mag ook bij papier)/ hergebruik papier gestimuleerd voor het schrijven van lijstjes – *Green Team OKC*
- Doorloopsnelheid van infuus teruggebracht van 3ml naar 2ml per uur – *Green Team IC*

Medicatie & milieu

- Gebruik Sevofluraan teruggebracht naar een minimum – *Green Team OKC*
- Introductie 500 ml NaCl flessen ipv 1l flessen – *Green Team MKA*
- Paracetamol niet meer in GDS, maar in eenheidsafleververpakkingen om medicijnverspilling tegen te gaan – *Green Team apotheek*
- Analyse van retour gekomen medicatie uit kliniek en aan de hand daarvan diverse interventies om de retourstroom te verminderen – *Green Team apotheek*